

Mentorstvo v zrelem obdobju življenja

Uredili:

Jana Rapuš Pavel

Alenka Kobolt

Jacek Pyżalski

MENTORSTVO V ZRELEM OBDOBJU ŽIVLJENJA

Uredili: dr. Jana Rapuš Pavel, dr. Alenka Kobolt, dr. Jacek Pyżalski

Recenzenta: dr. Bojan Dekleva, dr. Mitja Kranjčan

Lektorica: Urška Orešnik

Prevodi: Maja Vodopivec, Maja Selan

Izdajatelj: Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani

Za izdajatelja: dr. Cveta Razdevšek Pučko, dekanja

Oblikovanje in prelom: Milena Oblak Erznožnik

Tisk: Tiskarna Pleško, Ljubljana

Naklada: 300 izvodov

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

374.7:371.213.3(082)

MENTORSTVO v zrelem obdobju življenja / uredili Jana Rapuš
Pavel, Alenka Kobolt, Jacek Pyżalski ; [prevodi Maja Vodopivec,
Maja Selan]. - Ljubljana : Pedagoška fakulteta, 2008

ISBN 978-961-253-030-3

1. Rapuš-Pavel, Jana
241217536

Univerza v Ljubljani
Pedagoška fakulteta

Mentorstvo v zrelem obdobju življenja

Uredili:

Jana Rapuš Pavel, Alenka Kobolt in Jacek Pyżalski

Ljubljana, september, 2008

Kazalo

PREDGOVOR	7
Natalija Žalec	
1 VSEŽIVLJENJSKO UČENJE – UČENJE IZ ŽIVLJENJA ZA ŽIVLJENJE	9
Olga Poljšak Škraban in Sonja Žorga	
2 RAZVOJ IN UČENJE V OBDOBJU ODRASLOSTI	17
Alenka Polak	
3 PROGRAM IZOBRAŽEVANJA IN USPOSABLJANJA KOT DEJAVNIK OSEBNOSTNEGA IN STROKOVNEGA UČENJA	29
Alenka Kobolt	
4 SUPERVIZIJA – SPREMLJANJE TIMSKEGA IN PROJEKTNEGA DELA	38
Jana Rapuš Pavel, Jacek Pyżalski	
5 MENTORSTVO KOT SPECIFIČEN ODNOS, KI PRISPEVA K RAZVOJU POSAMEZNIKA	56
Dušana Findeisen	
6 KDO JE LAHKO MENTOR STAREJŠIM ODRASLIM?	67
Elżbieta Dubas	
7 RAZVOJNO-IZOBRAŽEVALNI KONTEKST MENTORSTVA ZA STAREJŠE ODRASLE	72
Maja Vodopivec	
8 DEMOGRAFIJA IN ZNAČILNOSTI ZAPOSLOVANJA STAREJŠIH ODRASLIH V SLOVENIJI	82

Barbara Vrtačnik, Andrej Smole	
9	ZAVOD RS ZA ZAPOSLOVANJE, OS LJUBLJANA IN BREZPOSELNOST OSEB, STAREJŠIH OD 50 LET 88
Jana Rapuš Pavel	
10	MENTORSKI PROJEKT ZA STAREJŠE ODRASLE V SLOVENIJI 92
Alenka Kobolt, Jana Rapuš Pavel, Maja Vodopivec	
11	SUPERVIZIJA MENTORSKIH PAROV V PROJEKTU – MENTORSTVO STAREJŠIH ODRASLIH 106
Tanja Novakovič	
12	UČENJE NAS POVEZUJE 112
M. D.	
13	ŽIVETI IN PREŽIVETI JE UMETNOST 114
Jacek Pyżalski	
14	PROJEKT »MENTORSTVO BREZPOSELNIH OSEB, STAREJŠIH OD 50 LET« NA POLJSKEM 118
Ron McFarlane	
15	IZKUŠNJE S PROJEKTOM MENTORSTVA NA ŠKOTSKEM 122
Vesi Vasileva	
16	PROJEKT »MENTORSTVO BREZPOSELNIH OSEB, STAREJŠIH OD 50 LET« V MESTNI OBČINI SLIVEN, BOLGARIJA 126
	POVZETKI/ABSTRACTS 130
	STVARNO KAZALO 144
	AVTORSKO KAZALO 148

Predgovor

Demografska realnost Evrope, kljub nekoliko povečani stopnji rodnosti v zadnjih letih, opozarja na staranje »starega kontinenta«. S tem leto za letom upada skupina delovno sposobnega in aktivnega prebivalstva, kar vodi v politično gibanje podaljševanja starostne meje upokojitve, iskanje ustvarjalnih in inovativnih poti za doseganje čim večje vpetosti starejših in starih v aktivno življenje.

Te spremembe pa morajo spremljati tudi drugačne vrednote, predvsem pa nov pogled na starost. V odnosu do starih je treba začeti delovati drugače na vseh segmentih vsakodnevnega življenja. Če na starost gledamo kot na pomemben dosežek družbenega in osebnega/individualnega razvoja, ki s seboj ne prinaša le tegob, bolezni in umika, bomo presegli negativne socialne stereotipe o starih in starosti, ki zanikajo vitalnost, dragocene izkušnje, razgledanost in modrost tega obdobja.

Danes lahko traja zrelo obdobje življenja več desetletij. Nova realnost aktivne zrelosti in starosti terja poleg spremenjenega odnosa vrsto novih rešitev. Mednje nedvomno sodi sistem vseživljenjskega učenja, ki bo posameznikom in skupinam omogočal preveriti in izkusiti sposobnost za raznoliko delovanje in izobraževanje v različnih obdobjih življenja. Z uvajanjem vseživljenjskega učenja se danes že podirajo meje in stereotipi v izobraževanju. Na področju dela in zaposlovanja pa ta proces žal poteka počasneje. Raziskave kažejo, da četudi starejši delavci sami sebe vidijo kot sposobne opravljati raznovrstna dela, vsi delodajalci niso istega mnenja.

Strokovnjaki opozarjajo, da lahko na delovne aktivnosti starih gledamo širše kot je običajno. Delo starih namreč ne bo le enostavno podaljševanje zaposlitvenega obdobja. V informacijski družbi je delo starih lahko še vse kaj drugega – polovično delo, občasno delo, delo po pogodbi, prostovoljno delo, ustvarjanje in raziskovanje ipd. Ta trenutek se dejavna starost najhitreje poraja kot prostovoljno delo, kar bistveno prispeva h kvaliteti življenja vseh generacij in k razvoju civilne družbe. Dostopnost alternativnih pristopov, ki podpirajo delo in zaposlovanje starejših, narašča. Počasi se tudi vedno več delodajalcev iz različnih delov družbe bolj in bolj zaveda pozitivnega vpliva in začenjajo ceniti izkušnost starejših zaposlenih. Rezultat teh procesov in hkratno naraščanje fleksibilnosti na trgu dela omogoča nastanek in razvoj vrste alternativ na področju zaposlovanja in dela za osebe, stare nad 50 let.

Knjiga, ki je pred vami, je rezultat projekta »Mentorstvo odraslih«. To je ena od tovrstnih alternativ. Upamo, da bo ta inovativna alternativa v prihodnosti v naše okolje vpeljala in utrdila novo področje mentorskega delovanja v zrelem obdobju življenja, bodisi prostovoljnega ali plačanega.

Projekt je potekal v okviru evropskega programa Leonardo da Vinci. Usmerjen je bil k potrebam oseb, starih nad 50 let, ki želijo najti novo ali obdržati trenutno zaposlitev, pa ugotavljajo, da nekatere njihove kompetence ne sledijo zahtevam dela.

V projektu smo udeležencem z individualno in prostovoljno obliko mentorstva omogočili, da izmenjujejo znanja, nadgradijo delovne veščine in kompetence ter okrepijo socialno vključenost. Projekt je torej razvijal aktivnosti, ki bodo različnim delodajalcem približale kvalitete in vire moči starejših odraslih. Pričakujemo, da bo prispeval k ozaveščanju o pomenu skupne odgovornosti v družbi, ki jo sestavljajo osebe in skupine različnih starosti, z različnimi prednostmi, ovirami, kvaliteta.

V knjigi se ukvarjamo z različnimi temami, ki so med seboj prepletene in povezane. Prikažemo sodobne poglede na obdobje staranja, načine načrtovanja programov za aktivnosti oseb v zrelem obdobju. Opredelimo in predstavimo proces supervizije na področju projektne dela. Predvsem pa govorimo o procesih mentoriranja, o prednostih a tudi pasteh mentorstva. Pišemo o tem, kaj je ključno za načrtovanje in izvedbo kakovostnega mentorstva.

Verjamemo v aktualnost tematike, ki jo knjiga predstavlja. V ospredju našega zanimanja so starejši, osebe v zrelem življenjskem obdobju in prostovoljno mentorstvo kot preizkušena oblika spremljanja, usmerjanja in prenašanja izkušenj med istimi ali različnimi generacijami.

Pričakujemo in želimo, da bo knjiga zanimiva širšemu krogu bralcev, uporabna pa strokovnjakom na področju dela, zaposlovanja in načrtovalcem zaposlitvenih politik.

MENTORSTVO • VSEŽIVLJENJSKO UČENJE • INFORMACIJSKA DRUŽBA •
STAREJŠI ODRASLI • NEFORMALNO UČENJE • MEDOSEBNI ODNOSI
• IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH • KAKOVOST ŽIVLJENJA • DELOVNO
OKOLJE • OSEBNI RAZVOJ • ZAPOSLOVANJE • IZKUSTVENO UČENJE •
MOTIVACIJA • STARANJE PREBIVALSTVA • DEJAVNA STAROST • VZAJEMNO
UČENJE • SOCIALNA VKLJUČENOST • MREŽE DELODAJALCEV • SOCIALNA
ZAPOSLOVNA MREŽA • NEGATIVNI STEREOTIPI O STARANJU •
PROJEKTNO DELO • SUPERVIZIJA • TIMSKO DELO • PROSTOVOLJNO DELO
• SAMOPODOBA • BREZPOSELNOST • SAMOPOMOČ • SOCIALNE MREŽE

Education and Culture

Leonardo da Vinci

Pilot projects

ISBN 978-961-253-030-3

9 789612 530303

BG/06/B/P/PP-166041

Univerza v Ljubljani
Pedagoška fakulteta